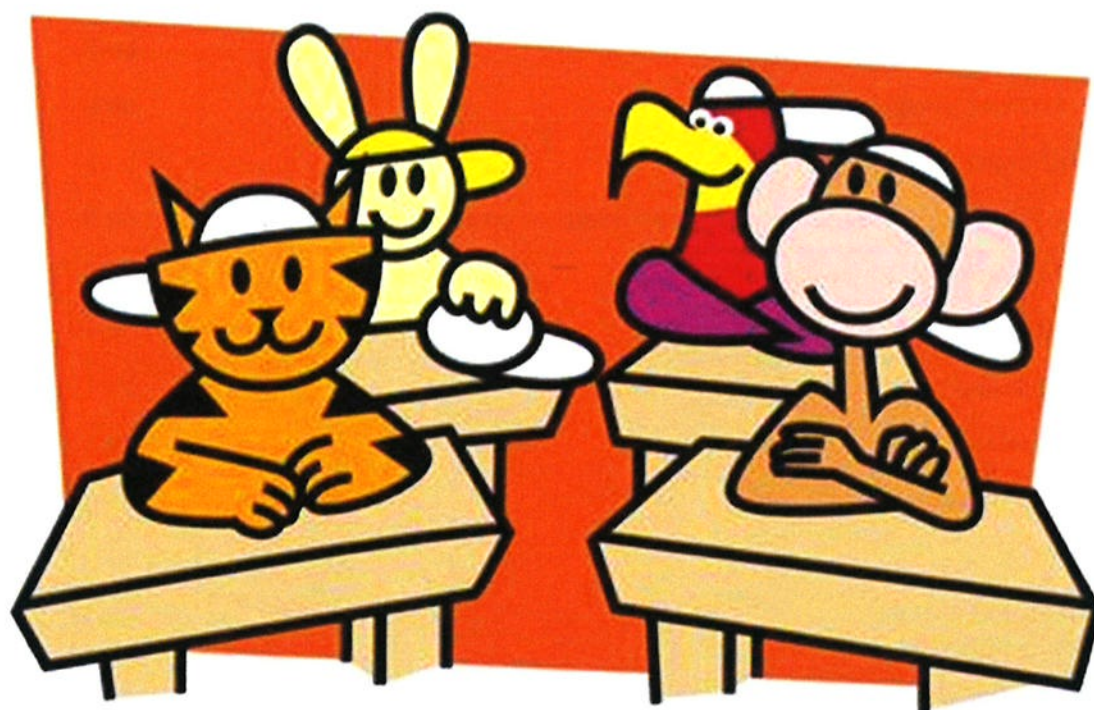

Gedragsprotocol Julianaschool

Inhoudsopgave

1. Inleiding	blz 3
2. Pesten	blz 4
2.1 Wat verstaan wij onder pesten	blz 4
2.2 Het verschil tussen plagen en pesten	blz 4
2.3 Digitaal pesten	blz 4
2.4 Pesten signaleren	blz 5
2.5 Anti-pest coördinator	blz 5
3. Kanjertraining	blz 6
3.1 De uitgangspunten	blz 6
3.2 De petten	blz 6
3.3 Kanjertraining en pesten	blz 8
3.4 Rollenspelen	blz 8
4. Verwachtingen	blz 9
4.1 Wat mag u verwachten van de leerkrachten op school?	blz 9
4.2 Wat wordt van u als ouder verwacht?	blz 9
5. Het gaat mis! En dan?	blz 10
5.1 Stappenplan	blz 10
5.2 Maatregelen bij wangedrag	blz 10
5.3 Procedure 'Laatste kans'	blz 10
Bijlagen	
Bijlage 1 Het gaat mis	blz 12
Bijlage 2 Laatste kans	blz 14
Bijlage 3 Tips voor ouders en kinderen	blz 15
Bijlage 4 Internetprotocol	blz 16
Bijlage 5 Vaststelling MR	blz 17

1. Inleiding

Op de Julianaschool streven we naar een schoolklimaat waarin kinderen zich goed en veilig voelen en zich optimaal kunnen ontwikkelen. Helaas komt wangedrag en pesten op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken. Het doel van dit gedragsprotocol is om goed te kunnen reageren op situaties waarin (wan)gedrag een rol speelt. Dit protocol sluit aan bij de Kanjertraining en is bedoeld voor leerlingen, leerkrachten en ouders.

2. Pesten

2.1 Wat verstaan wij onder pesten?

Pesten is een systematische, psychologische, fysieke of seksuele handeling van geweld door een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer leerlingen, die niet (langer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen.

Pesten heeft duidelijke kenmerken:

- pesten gebeurt opzettelijk;
- pesten is bedoeld om schade toe te brengen (fysiek, materieel of mentaal);
- bij pesten is er altijd sprake van ongelijke machtsverhoudingen (fysiek of verbaal sterkere personen kiezen minder weerbare personen als slachtoffer);
- pesten gebeurt systematisch;
- pesten houdt niet vanzelf op, maar wordt eerder erger als er niet wordt ingegrepen;
- pesten is van alle tijden en komt in alle groepen en culturen voor.

2.2 Plagen of pesten?

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pesten? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Pesten is niet hetzelfde als plagen.

- Bij plagen zijn de machtsverhoudingen gelijk. Nu eens is de ene “het lijdend voorwerp” en dan de andere.
- Pesten is structureel en brengt kinderen tot wanhoop.
- Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt bijna altijd achter de rug van leerkrachten.

2.3 Digitaal pesten

Waar vroeger het pesten eindigde, bijvoorbeeld als het kind thuis kwam, kan het nu via social media doorgaan. Social media zijn prima geschikt om elkaar op de hoogte te houden, vragen te stellen en informatie uit te wisselen. Maar dit moet de kinderen wel aangeleerd worden. En het gaat dan ook helaas wel eens mis: het komt voor dat kinderen op social media (verbaal) wangedrag laten zien en daarmee medeleerlingen een vervelend gevoel bezorgen. Dit digitaal pesten noemen we cyberpesten. Voorbeelden hiervan zijn:

- Gemene berichten sturen via WhatsApp;
- Buitensluiten in WhatsApp-groepen;
- Iemand uitschelden of belachelijk maken op facebook of in chats;
- Haattweets;
- Dreigberichten of dreigmails sturen;
- Een wachtwoord stelen of een nep-account aanmaken;
- Foto's of filmpjes van iemand anders op internet zetten.

2.4 Pesten signaleren

Een leerkracht weet zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf. Vanaf de kleutergroep leren kinderen het verschil tussen vertellen en klikken. Als er sprake is van pesterijen, is het belangrijk dat de kinderen dit vertellen aan de leerkracht.

De leerkracht heeft eveneens de ouders nodig om tips te krijgen over hetgeen zich kennelijk afspeelt tussen de leerlingen onderling.

Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op signalen van pesten. Voorbeelden van signalen zijn:

Op school:

- mag niet meedoen bij spelletjes of wordt als laatste gekozen;
- schoolprestaties gaan achteruit;
- vermijdt de speelplaats of blijft dicht bij de leraar tijdens pauzes;
- ziet er ongelukkig, gestrest, depressief uit;
- klaagt over buikpijn, hoofdpijn;
- heeft misschien niet één goede vriend;
- bezittingen worden afgenomen of verstopt;
- wordt uitgelachen, onvriendelijk benaderd.

Thuis:

- komt thuis met kapotte fiets, kleren of boeken;
- heeft blauwe plekken, schrammen;
- neemt geen klasgenootjes mee naar huis;
- is bang om naar school te gaan;
- kiest een onlogische route van en naar school;
- slaapt onrustig en heeft nare dromen;
- wordt niet uitgenodigd voor feestjes;
- gestrest op zondagavond of aan het eind van een vakantie.

2.5 Anti-pestcoördinator

Het is belangrijk dat kinderen en/of hun ouders de leerkracht informeren als er sprake is van pesterijen. Daarnaast heeft de Julianaschool een anti-pestcoördinator: Roelfien Feijen. De leerlingen kunnen ook bij haar het pesten melden. Dit kan persoonlijk, maar ook (voor groep 5 t/m 8) via een brievenbus die op school in de gang hangt. De pestcoördinator zal elk schooljaar in alle groepen vertellen dat het belangrijk is dat pesterijen bij de leerkracht gemeld worden, maar ook, als dit om wat voor reden dan ook niet mogelijk is, op welke manier de leerlingen haar kunnen bereiken.

3. Kanjertraining

3.1 De uitgangspunten

Om kinderen te leren op een goede manier met elkaar om te gaan en pesten zoveel mogelijk te voorkomen, geven we op school Kanjertraining in alle groepen. De Kanjertraining is een sociale vaardigheidstraining die op een speelse manier de kinderen verder helpt bij hun sociaal emotionele ontwikkeling. De Kanjertraining heeft als doel dat een kind positief over zichzelf en anderen leert denken. De uitgangspunten van de Kanjertraining zijn de volgende: We vertrouwen elkaar; We helpen elkaar; We werken samen; We hebben plezier; We doen mee. Met de lessen van de Kanjertraining werken we met de kinderen aan bovenstaande uitgangspunten. Het zijn voorwaarden voor een fijne en veilige groepssfeer.

3.2 De petten

Om in gesprek te gaan over gedrag bij kinderen maken we bij de Kanjertraining gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Wanneer er zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. Binnen de psychologie wordt dit coping genoemd. Zolang je handelt vanuit vertrouwen en op basis van wederzijds respect zijn deze verschillen tussen mensen goed en waardevol. Wanneer je zo handelt noemen we dat binnen de Kanjertraining dat je een drager bent van de witte pet. Je durft jezelf te zijn, je bent zelf te vertrouwen en durft ook anderen te vertrouwen. Kortom je bent een kanjer.

Je kunt een kanjer zijn op verschillende manier. Je kunt jezelf zijn in combinatie met de zwarte pet. Dan reageer je op een stoere manier: Je vertoont leiderschapsgedrag, je kunt je grenzen aangeven, je durft plannetjes te maken en bent ondernemend. Zolang naast de zwarte pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen zich op een hele positieve en krachtige wijze gedragen.

Je kunt ook een kanjer zijn in combinatie met de rode pet. Dan ben je vol levenslust: Je hebt een goed gevoel voor humor, je bent optimistisch en je verstaat de kunst van het relativeren. Zolang naast de rode pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen op een hele positieve en opgewekte manier weten te reageren.

Je kunt ook een kanjer zijn in combinatie met een gele pet. Dan ben je vriendelijk, bescheiden en aardig. Zolang naast de gele pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen op een hele positieve en rustige manier weten te reageren.

Uiteraard zijn er ook verschillende combinaties van petten mogelijk. Belangrijk gegeven is dat het hierbij gaat om coping. De petten zijn hulpmiddelen om op een respectvolle wijze over gedrag te kunnen praten. Kinderen zijn niet het gedrag van de pet, maar de petten staan voor de keuzes die de kinderen

kunnen maken. Kinderen wordt daarmee geleerd dat ze zelf verantwoordelijkheid dragen voor de gedragskeuzes die ze maken. Zolang je drager bent van de witte pet van vertrouwen kun je ook niet zeggen dat de ene combinatie beter is dan de andere combinatie van petten.

Je kunt ook zeggen:

Als de witte pet van het vertrouwen wegvalt vervallen we in reacties die niet meer passen bij de cultuur van wederzijds respect. Het recht van de sterkste begint te gelden. Voor de zojuist genoemde positieve eigenschappen komt dan het woordje 'te' te staan. De stoere kinderen reageren dan te krachtig, te stoer en smeden plannen die ten kosten gaan van anderen. De vrolijke kinderen reageren nu te lollig, ten koste van een ander en/of zichzelf. Het gedrag is onvoorspelbaar, onbetrouwbaar, niet serieus te nemen en beledigend. De vriendelijke en bescheiden kinderen reageren nu angstig en te lief. Deze kinderen cijferen zichzelf helemaal weg en worden als het ware onzichtbaar. Als reactie mept de een zich af, de ander maakt er een grap van en weer een ander geeft het op. Als het onderling vertrouwen wegvalt in een groep, dan is de kans groot dat verschillende kinderen zich op een negatieve manier ontwikkelen.

3.3 Kanjertraining en pesten

De opvatting bestaat dat kinderen zijn in te delen in pesters en gepesten. Deze eenzijdige kijk op pesten is niet de wijze van oplossen die de Kanjertraining voorstaat. Pesten is een complex probleem waarbij daders en slachtoffer lang niet altijd zo eenvoudig zijn te scheiden en soms een en dezelfde persoon is. Kanjertraining richt zich daarom niet alleen op de pester of op de gepeste, maar op de gehele groep. De aanpak moet zo zijn dat alle kinderen er baat bij hebben. Kern van de Kanjeraanpak is: Zet het onderling vertrouwen terug in de groep, zoek met elkaar oplossingen die ook in de toekomst houdbaar zijn. Zowel kinderen, leerkrachten als ouders worden bij de aanpak betrokken. De Kanjertraining heeft veel oefeningen, zowel preventief als curatief om het vertrouwen en de respectvolle omgang met elkaar te

bewerkstelligen. De petjes zijn hierbij een hulpmiddel en helpen om een duidelijk onderscheid te maken tussen 'de wereld van vertrouwen' en 'de wereld van wantrouwen'.

3.4 Rollenspelen

De Kanjertraining richt zich dus op meer dan pesten alleen. Kinderen leren om te gaan met vervelend gedrag van een ander. Kinderen die zich misdragen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid en hun verlangen het goede te doen. De meeste willen het goede doen, maar het gaat soms mis. Als zoiets zich voordoet, dan is het goed dat het kind wordt gecorrigeerd.

Omdat leerkrachten en ouders niet alles zien, is het van belang dat kinderen zelf ook enige zelfredzaamheid vertonen. Kinderen kunnen best aan elkaar vertellen dat ze last hebben van bepaald gedrag. Omdat kinderen, op een enkeling na, niet vervelend willen doen, zijn op dit niveau de meeste problemen op te lossen.

In de Kanjertraining wordt expliciet geoefend in rollenspelen hoe je kunt reageren op vervelend gedrag. Dit gebeurt met gedragsrollen met behulp van verschillende petten. Kinderen leren recht op te staan, de ander aan te kijken en te zeggen: 'Ik vind dit vervelend, stop er mee!'. Vervolgens lopen ze naar een andere leerling die ze kunnen vertrouwen, 'een maatje'. Daar gaat de leerling niet zeuren, maar gaat samen met het maatje iets anders doen. Als het op deze manier niet oplost, dan gaat de leerling samen met zijn maatje naar de juf of meester. Tijdens dit rollenspel hebben medeklasgenoten de neiging om te giechelen om het grensoverschrijdend gedrag van de uitdager. Aan deze leerlingen wordt duidelijk gemaakt dat dit giechelgedrag het pestgedrag van de uitdager versterkt. Ze geven als het ware 'benzine' aan een vervelend motortje. De leerlingen leren geen 'benzine' meer te geven aan vervelend gedrag. Zo oefent niet alleen de gepeste, maar ook de omstanders.

4. Verwachtingen

4.1 Wat mag u verwachten van de leerkrachten op school?

U mag verwachten dat de leerkrachten van de school:

- Respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder;
- Onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde: “een goed voorbeeld doet goed volgen”;
- Op een oplossingsgerichte manier aan de slag gaan bij problemen op school;
- Geschoold en gediplomeerd Kanjertrainer zijn;
- Preventief werken, door met regelmaat de Kanjertraining aan te bieden;
- Alle nieuwe leerlingen een informatiefolder over de Kanjertraining meegeven, zodat u als ouder op de hoogte bent van de inhoud van deze training;
- Met alle leerlingen in groep 5 het internetprotocol (zie bijlage 4) bespreken.

4.2 Wat wordt van u als ouder verwacht?

Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem als met elkaar wordt overlegd. Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan het volgende houden:

- We verwachten dat ouders zichzelf beheersen. Dat betekent dat u het recht niet heeft andermans kind, een andere ouder of een leerkracht verbaal of fysiek te overdonderen/aan te vallen en al helemaal niet in aanwezigheid van andere kinderen.
- Wij verwachten dat ouders zich in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kind uitlaten. Dat doet de school ook over u en uw kind. Kunt u dat niet, dan verwachten wij dat u niets zegt.
- Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan verwachten wij dat u overlegt met de school. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.
- Van ouders vragen wij met hun kind mee te kijken op social media. Wees op de hoogte van wat er op social media gebeurt. Praat erover met uw kind!
- Wij willen het van ouders weten op het moment dat er (via social media) gepest wordt. Graag ontvangen we een printscreen van conflicten via social media.

U vindt tips voor ouders en kinderen in bijlage 3

5. Het gaat mis! En dan?

5.1 Stappenplan

De school heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen. Maar het kan misgaan. Dat is niet erg. Het zijn leermomenten: “Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?”

Het doet zich een enkele keer voor dat een leerling zich wenst te misdragen en/of vindt daartoe het recht te hebben. In dat geval wordt contact opgenomen met de ouders. Het gesprek met de ouders wordt oplossingsgericht gevoerd en voldoet aan de criteria zoals die in het voorgaande hoofdstuk zijn omschreven.

Wanneer er sprake is van wangedrag en de leerling wil zich niet zo gedragen, wordt het volgende stappenplan gehanteerd:

1. Het wangedrag wordt door de leerkracht met de leerling(en) besproken. Er wordt naar een oplossing gezocht.
2. Door de leerkracht wordt, na overleg met de intern begeleider bepaald welke maatregel(en) toegepast word(t)(en) (zie 5.2).
3. Wanneer het herhalen en trainen van de kanjerafspraken en de toegepaste maatregelen niet het gewenste effect hebben, volgt de overgang naar procedure “laatste kans” (zie bijlage 2).

5.2 Maatregelen bij wangedrag

- Ouders informeren (telefonisch).
- Oudergesprek (met ouders/leerkracht/leerling).
- Oudergesprek (met directie/ouders/leerkracht/leerling)
- Waarschuwing: Bewust maken van de overtreding.
- Specifieke kanjertrainingsoefeningen.
- Time-out: Het kind wordt even op een speciale plek binnen of buiten de groep geplaatst.
- Opschrijven of tekenen door de leerling waarom de regel die is overtreden zo belangrijk is.
- Een passende positieve activiteit (iets maken, iets zeggen, iets schrijven, iets geven).
- Ophalen van kind door ouders wanneer er sprake is van wangedrag waarbij de veiligheid in het geding is.
- Inschakelen van externe hulp.
- Wanneer er twijfel is of een leerling die zich misdraagt wel in de eigen groep kan blijven, wordt de leerling, afhankelijk van het kind/de situatie, (tijdelijk) in een andere groep geplaatst.
- Formulier ‘Het gaat mis’ invullen (zie bijlage 1). Groep 1 tot en met 4 vullen dit formulier samen met hun ouders in. Ouders bespreken het incident met hun kind en ondertekenen het formulier voor gezien. Het formulier wordt op school ingeleverd en in Parnassys gehangen. Na 3 formulieren binnen een jaar, volgt een gesprek over de ‘laatste kans!-procedure’.

Elke maatregel zal door de leerkracht worden genoteerd in Parnassys, onder de naam van de leerling, in een logboek gedrag.

5.3 Procedure "laatste kans"

Wanneer een leerling, ondanks de geboden hulp en oplossingen, grensoverschrijdend gedrag blijft vertonen gaan we als school over tot de procedure "laatste kans":

1. Gesprek met leerling, ouders, leerkracht en directie met als doel het grensoverschrijdende gedrag te stoppen en duidelijke afspraken te maken over de toekomst van de leerling op de Julianaschool. Er zal gesproken worden over wat er gedaan is om het grensoverschrijdend gedrag te laten stoppen en welke kans de leerling nog krijgt (zie stap 2 van deze procedure). Tijdens dit gesprek legt de directeur uit wat de regels zijn m.b.t. schorsen en verwijderen.
2. Bij een incident volgend op het gesprek van stap 1, waarbij sprake is van grensoverschrijdend gedrag, vult de leerling een "laatste kans" formulier in (zie bijlage 2). Net als bij "het gaat mis" formulier moet de leerling schriftelijk reflecteren op zijn/haar gedrag en de gevolgen, aangevuld met de reden voor dit herhaalde ongewenste grensoverschrijdend gedrag. Het formulier wordt thuis ondertekend door ouders en op school ingeleverd.
3. Na dit formulier "laatste kans" is de grens van de school bereikt: de leerling heeft "de laatste kans" gekregen. Wanneer er nog een keer sprake is van grensoverschrijdend gedrag, wordt door de directeur overgegaan tot schorsing en/of verwijdering op grond van gedrag (artikel 9 en 10 uit het leerlingenstatuut PCBO Rijnsburg).

We gaan er als school vanuit dat de procedure "laatste kans" niet nodig zal zijn.

Bijlage 1

Het gaat mis!

Er is iets vervelends gebeurd, daarom vul jij nu dit blad in.

Naam: _____ Groep: _____ Datum: _____

Wat gebeurde er? Wat deed jij?

Hoe gaat het jou lukken om je beter te gedragen?

Is er nog iets belangrijks wat je wil vertellen?

Praat met je ouders over wat er is gebeurd en wat je hebt opgeschreven.

Datum: _____ Handtekening ouder: _____

Ruimte voor opmerkingen:

Lever dit formulier in bij: _____ **op:** _____

Bijlage 2

Laatste kans!

Het is al vaker mis gegaan. Dit moet echt de laatste keer zijn. Dit is je laatste kans!

Naam: _____ Groep: _____ Datum: _____

Wat is er gebeurd? Wat deed jij?

Het is al vaker mis gegaan. Dit was jouw laatste kans. Wat ga jij doen om ervoor te zorgen dat het niet meer gebeurt?

Praat met je ouders over wat er is gebeurd en wat je hebt opgeschreven.

Datum: _____ Handtekening ouder: _____

Ruimte voor opmerkingen:

Lever dit formulier in bij: _____ **op:** _____

Bijlage 3

Tips voor ouders

1. Ook mijn kind kan doen als de zwarte, rode of gele pet. Ook mijn kind kan pesten.
2. Ook mijn kind kan worden gepest.
3. Ik neem het probleem serieus.
4. Ik raak niet in paniek.
5. Ik straf niet fysiek en ga niet "uit mijn dak" als ik hoor dat mijn kind een ander pest.
6. Ik probeer er achter te komen wat mogelijke oorzaken kunnen zijn van het gedrag van mijn kind.
7. Ik vraag mij af:
  - Voelt mijn kind zich veilig thuis?
  - Voelt mijn kind zich veilig op school?
  - Pest mijn kind uit stoerheid of uit gewoonte?
  - Pest mijn kind omdat het denkt dat het zo hoort?
  - Pest mijn kind omdat het bij de groep wil horen?
  - Welke t.v.-programma's kijkt mijn kind allemaal?
  - Wat doet mijn kind allemaal op internet?
  - Hoe gedraagt mijn kind zich op social media?
  - Weet mijn kind wel wat het doet, wat het aanricht?
8. Ik besteed extra aandacht aan mijn kind.
9. Ik corrigeer agressieve buien.
10. Ik stimuleer mijn kind om aan sport te doen of bij een club te gaan.
11. Ik overleg met de school, ik ga niet zelf ingrijpen.
12. Ik bied hulp aan mijn kind.
13. Ik lees boeken over pesten en/of vraag informatie op.
14. Ik schakel eventueel een expert in als ik dat nodig vind of als de school dat aangeeft.

Tips voor de kinderen:

1. **Spreek met respect over je ouders.** Uiteindelijk bepalen jouw ouders wat wel en niet kan.
2. **Spreek met respect over je school.** Uiteindelijk bepalen de leerkrachten wat wel en niet kan op school.
3. **Spreek met respect over je klasgenoten.** Beheers jezelf. Blijf fatsoenlijk. Daar kom je het verst mee. Je juf/meester is het aanspreekpunt als dit moeilijk voor je is.
4. **Spreek met respect over jezelf.** Ook jij mag er zijn. Als je daaraan twijfelt, spreek dan met je ouders en/of je juf/meester.
5. **Wil ik stoer zijn?...** Dan ga ik op vechtsport
6. **Wil ik de baas spelen? ...**Ik vraag een hond
7. **Verveel ik me? ...** Dan verzin ik zelf een leuk plan. Ouders en leerkrachten zijn geen wandelend pretpark.
8. **Pest ik omdat ik bang ben zelf gepest te worden? ...** Dan stop ik daarmee!

Bijlage 4

Internetprotocol – Julianaschool

Een protocol is een lijst afspraken die je met elkaar maakt. In dit internetprotocol staan de afspraken waar je je aan moet houden als je op school aan het internetten bent. Als je het met deze afspraken eens bent, zet je je naam onder dit protocol. Je laat hiermee zien dat je je aan deze afspraken zult houden. Je ouders moeten dit protocol ook ondertekenen.

Afspraken over internet:

1. Ik mag op internet als de juf of meester dit aangeeft.
2. Ik spreek met de juf of meester af welke sites ik mag gebruiken en hoe lang ik op het internet mag.
3. Ik mag alleen bestanden downloaden (plaatjes of programma's van het internet op je eigen computer zetten) die ik nodig heb voor mijn opdracht.
4. Ik print alleen na toestemming van de juf of meester.
5. Ik gebruik alleen mijn voornaam op internet, verder geef ik geen persoonlijke informatie zoals adressen en telefoonnummers.
6. Ik vertel aan de juf of meester als ik informatie tegenkom, waardoor ik me niet prettig voel of waarvan ik weet dat het niet hoort.
7. Ik houd mijn wachtwoorden voor mezelf.
8. Ik gedraag me online (op internet) hetzelfde als offline, zoals we leren bij de Kanjertraining.

Naam:

Handtekening:

Naam ouder(s):

Handtekening(en) ouder(s):

Bijlage 5

Dit gedragsprotocol is vastgesteld en ondertekend door:

De medezeggenschapsraad van de Julianaschool:

De directie van de Julianaschool:

Naam: A van der Gugen

Naam: H. Glasbergen

Functie: MR

Functie: directeur

Datum: 19-02-2019

Datum: 19-02-2019

Handtekening:

Handtekening: